

O povinnostiach rodičov

24. mája 2026 ✝ Cirkev

„Vy, otcovia, vychovávajúce ich prísne a napomínajte ich v Pánovi.“

(Ef 6,4)

Charles de Groux, Spoločná modlitba pred jedlom

zdroj: wikimedia commons

Všetci viete Desatoro Božích prikázání, predpokladám, že sa ich každodenne i pomodlíte. Keď sa ich každodenne modlievate, či vám nenapadlo, že Pán Boh vo všetkých vážnych veciach vyjavil svoju sv. vôľu a najväčšiu, totižto povinnosti rodičov ani len slovíčkom nespomína v tých svojich Desatoro prikázaniach. Snáď rodičia nemajú povinnosti voči svojim deťom? Akoby nemali, ešte svätejšie povinnosti majú než detky, preto tieto povinnosti nie na kamenné tabule napísal, lež do srdca otcovho a matkinho nezmazateľne vstúpil. – Pretože vám spomínam povinnosti rodičov, pokladám za vhodné vám podľa vašej potreby vyložiť zlaté pravidlá výchovy deťok.

Ty božský priateľ deťok, môj Ježišu Kriste, ktorý si k svojmu srdcu privinul a požehnal nevinné detky, svätou láskou svojho božského srdca povzbud' srdcia rodičov, aby opravdivou kresťanskou výchovou zabezpečili spasenie svojich, od Boha im darovaných deťok.

Židia sa úžasne rozmnožili v Egypte. Preto faraón rozkázal, aby každého novonarodeného židovského chlapca hodili do vody. Istej nábožnej židovskej matke narodil sa tiež chlapec, aby ho nehodili do vody, tri mesiace ho ukrývala. Potom však predsa sa bála, že ho zbadajú, zo šariny uplietla košík, natrela ho smolou, potom ho zanesla k rieke Níl a pri brehu ho položila na vodu medzi šarinu. Dospelé dcéry prikázala, aby dávala pozor, čo sa bude s dieťaťom diať. Práve v ten deň sa prišla faraónova dcéra kúpať v rieke, hneď zbadala ten košík, dala ho vytiahnuť zo šariny. S

úľubou obzerala to milé nemlúvniatko i rozmyšľala, čo má robiť. Zavolala to dievča, ktoré sa tam na pobreží zabávalo a prikázala mu, aby priviedlo ženu, ktorá by vychovala to dieťa. Mária, sestra toho nemlúvniatka, s veľkou radosťou bežala domov a zavolala svoju matku. Faraónova dcéra takto prehovorila k matke: „Vezmi toto dieťa, vychovej mi ho, dám ti zato odmenu.“

(porov. Ex 1,9)

Kresťanskí manželia, veľmi ste sa radovali, keď ste prvé ovocie svojho manželstva, svoje prvorodené dieťa do svojho náručia privinúť mohli, lebo čistý život pred manželstvom obyčajne plodnosťou odmenený býva. Lež i vo svojej radosť nezabúdaj, že to dieťa je najprv Božie a len potom tvoje, Boh k tebe takto hovorí: „Vezmi toto dieťa a vychovej mi ho, obdržíš za to odmenu.“

(porov. Ex 1,9)

Ako z mäkkého vosku vymiesiť môžeš anjela alebo diabla, podobne i z toho útleho dieťaťa môžeš vychovať anjela alebo diabla. Pohliadnime k Nebu a pýtajme sa sv. Božích: ako sa stali svätými? Odvetia nám, pretože sme dobrých rodičov mali. A pýtajme sa zatratených v Pekle: vy nešťastníci, ako ste prišli na to miesto zatratenia? Povedia nám, lebo sme planých rodičov mali, oni sú príčinou nášho zatratenia. Náš drahý Spasiteľ takto hovorieval: „Či zbierajú z trnia hrozná alebo z bodľacia figy?“ (porov. Mt 7,16). Ako na trní nenájdeš hrozno, ani na bodľaci figy, tak u planých rodičoch nehľadaj dobré dieťa, pretože keď to dieťa vidí a počuje len zlý príklad od svojich rodičov, aj ono to bude nasledovať.

Nepoviem, že ako zriedkavá výnimka stane sa i to, že dobrý rodič má plané deti; sám Boh vie, kto je tam na príčine, lenže obyčajne je to už tak, že zlodej otec má sebe podobného syna a dcéra zlodejskej matky má tiež dlhé prsty. Necudná matka má tiež sebe podobnú dcéru a otec oplzlých rečí má sebe podobného syna. Mohli ste spozorovať, že keď vodca spevu popletie hlas, celý zbor potom mylne spieva. Takí vodcovia sú aj rodičia, ak oni zlorečia, preklínajú, takú nôtu i deti hudú, ak sa rodičia v dome jednostajne hádajú, hryzú, tam i medzi deťmi je ustavičný krik a vresk, samá trma-vrma: ak nevidia svojich rodičov modliť sa, do kostola chodiť, to isté budú robiť i deti. Mladý vták učí sa spievať od starého, i dieťa nasleduje príklad svojich rodičov. Prvé zlaté pravidlo dobrej výchovy teda je: dobrý príklad dávať, čo Ježiš Kristus, ten vychovávateľ Boží, takto vyriekol: „Nech tak svieta vaše svetlo pred ľuďmi, aby oni, vidiac vaše dobré skutky, oslavovali Otca, ktorý je na nebesiach.“

Druhé zlaté pravidlo výchovy je: zavčas priučajte svoje dietky k poslušnosti. Dieťa nesmie mať svoju vôľu, dieťa len to smie chcieť, čo jeho rodičia chcú. Nech privykajú nedostatku a trpeniu, mlčaniu a zabudnutiu. Nenasledujú tých nerozumných rodičov, ktorí všetko dovoľia svojim dietkam. Celý deň behajú, leňošia, priek robia takéto rozmazané deti; hlúpi rodičia sa však ešte tešia týmto roztopašiam: „Ó, aké si mi múdre dieťa, môj miláčik!“ Vykreše z neho jednu fňukajúcu bábku, o ktorej zaiste nikdy nepovie náš božský náš Spasiteľ, že takýchto je kráľovstvo nebeské. Herodes dal povraždiť betlehemských chlapčiekov, lež takí rodičia sú ukrutnejší od Herodesa, pretože nie telo, lež dušu vraždia svojim vlastným dietkam. Sami sebe nech potom pripíšu takí rodičia, keď sa neskôr tieto rozmazané vychované deti stanú ich katmi, veď čoho sa

má báť to dieťa, keď ho od malička neučili bohabojnosti?

Ak už za detstva posmievalo sa otcovi, matke, akože má ich ctiť v dospelom veku? Oni vypestovali taký strom, teraz nech oni strovia jeho trpké jablko.

Stalo sa, že istého mladíka viedli na šibenicu. Mnohí zvedaví dohrnuli sa na popravisko, medzi nimi stála i matka odsúdca a horko plakala. Ten mladík žiadal od sudcu, aby mu dovolili odobrať sa od svojej matky. Matka otvoriac náručie, bežala mu v ústrety, aby ho objala, syn sa jej nahol k plecu, akoby jej chcel do ucha šepkať, avšak matka s bolestivým výkrikom zatacká sa nazad, syn jej odhryzol pravé ucho. Zástup nato hlasne zahučal od úžasu, mladík však pokojne prehovoril: „Čo hučíte? Mnoho zla som porobil za života, aspoň teraz, v hodinu smrti, chcel som vykonať niečo dobré. Táto žena má byť mojou matkou, avšak ona je mojím katom. Modlitbe ma neučila, k poslušnosti ma necvičila, pred zlými rečami ma nevystrihala. I aký som vyrástol? Súci na šibenicu. Bože, odpusť mi, a popraj rozumu ľahkomyselným rodičom.“

Mráz, úžasu prešiel zhromaždeným zástupom. Odsúdca popravili. Mnohí rodičia do seba vtúpia, ponáhľali sa domov z popraviska.

Keď trpiaci Spasiteľ na ceste vedúcej na Kalváriu padol pod bremenom kríža, ženy plakali nad ním. Ježiš takto prehovoril k nim: „Neplačte nado mnou, radšej plačte samé nad sebou a nad svojimi synmi.“ Plačte, ako Monika nad jej Augustínom, aby vám dal Boh milosti k napraveniu vášmu i vašich dietok.

Tretie pravidlo je: žiadny priestupok nenechajte bez trestu. Rodičia večer doma pokojne sa rozprávajú, alebo snád už ľahko spia a ani len nepomyslia, kde sa túlajú ich synovia a dcéry, snád tancom sa zabávajú, v zlej spoločnosti hýria, nemravné reči obľubujú, alebo snád už tie najhoršie necudnosti páchajú. Kým poriadni ľudia v noci odpočívajú, od nepekného kriku, vresku neviazanej chasy ozýva sa celá obec. Nedospelí mladíci do pol noci sem a tam sa túlajú, potľkajú sa popri vrátach s dievkami, už na vydaj súcimi, rodičia úmyselne nechajú ich samých celé hodiny, aby takto poistili vydaj svojej dcéry. Ja na to len tolko poviem, že v tom sú najviac rodičia na vine. Snád mi odpoviete, veď ich dosť napomíname, karháme, ale nechcú poslúchnuť. Ja vám na to odpoviem: Keby sa vám v noci kôň alebo iný statok túlal po ulici, zaiste by ste vstali, zažali svetlo a dotiaľ by ste sa neuspokojili, dokiaľ by vám ten kôň zasa nebol v maštali.

No, aspoň tolko dbajte o svoje dietky, ako dbáte o domáci dobytok. Ak ste ich už dosť napomínali, karhali: napomeňte ich ešte posledný raz a ak sa ich dobré slovo neujme, máte opasok a korbáč. Kým otcov chlieb je ten syn alebo tá dcéra, musí otca poslúchať; a čo priam zajtra bude mu svadba, musí poslúchnuť príkaz rodičov. Hľa, príroda schová ružu medzi bodľačie, aby ju ochraňovala, i vy musíte tak chrániť svojich synov a svoje dcéry od neviazanosti. Preto napomína Duch Svätý: „Neodnímaj od dieťaťa kázeň. Ty ho pritom šľaháš a dušu mu vyslobodíš z pekla“ (porov. Prísl 23,14). V arche zmluvy pri tých dvoch kamenných tabuliach bola i manna i prút Áronov; tak i v svätyni rodiny s náukou má byť spojená láska a prísnosť.

Dietkam dobrým príkladom byť, poslušnosti ich učiť a karhať, to sú tie tri zlaté pravidlá dobrej výchovy dietok. Okrem toho koľko ráz, kedykoľvek prídete do chrámu Božieho a počujete sv. omšu: vrúcne sa modlite i za svoje dietky, pretože otcova a matkina modlitba má veľkú silu, býva vyslyšaná. Takto vyplníte vôľu Božiu, urobíte zadosť svojim povinnostiam, dobre vychované dietky na zemi budú vám útechou, v Nebi však vašou korunou. Amen.

Text kázne vyšiel pôvodne v knihe Katechizmus v kázňach, II. zväzok – O prikázaniach, ktorú napísal Jozef Baráczius, dekan-farár v Szendrő, dnešné Maďarsko, do slovenčiny preložil slovenský kňaz Viktor Milan, farár v obci Krivá na Orave a knižne vydal v Ružomberku 1921; pre uverejnenie na stránke Christianitas.sk bola kázeň ešte mierne upravená redakciou.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/o-povinnostiach-rodicov/>